

DSA - Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Deres ref.:
25/01486

Vår ref. (saksnr.):
25/2132 - 6

Saksbeh.:
Bjørn Sletvold

Dato:
05.08.2025

Oslo kommunes høringsuttalelse - Høring - Strengere regulering av solarier

Det vises til høringsnotatet av 30.04.25 med forslag til endringer i lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling (strålevernloven) og forskrift 16. desember 2016 nr. 1659 om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften). Følgende endringer foreslås i strålevernloven:

- Forbud mot reklame for solarium og at overtredelse skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr.
- Stansing av solarievirksomheter ved brudd på alderskontrollkravet.

Forslagene inneholder også følgende endringer i strålevernforskriften:

- Tilsynsavgift og plikt for kommuner til å føre tilsyn med solarievirksomheter
- To alternative løsninger for alderskontroll:
 - o Krav om alderskontroll gjennom elektronisk adgangskontroll ved bruk av selvdeklart eID for ubetjente steder eller heltidsbetjening.
 - o Som et alternativ til at ubetjente steder skal kunne oppfylle kravet om bruk av selvdeklarte eID som adgangskontroll, foreslås det å innføre et krav om at solarievirksomheter alltid må være betjente og gi veiledning til solariekunder.
- Krav om informasjon om risikofaktorer ved solariebruk før betaling skjer.

DSA ønsker innspill fra høringsinstansene på alle forslag i høringsnotatet.

Oslo kommune takker for muligheten til å gi høringsinnspill til forskriftsendringene for strengere regulering av solarier. Under følger Oslo kommunes høringsuttalelse, vedtatt av byråden for helse på delegert fullmakt.

Om reklameforbud og aktuelle alternativer til reklameforbud

Oslo kommune støtter forslaget til innføring av forbud mot reklame for solarium slik det er beskrevet i ny bestemmelse i strålevernloven § 8 a, samt utfyllende bestemmelser i strålevernforskriften nye §§ 38 a og 38 b. Generelt reklameforbud støttes fremfor alternative forslag til forbud (forbud mot helsefremmende påstander i reklame, krav om advarselsmerking i reklame eller kombinasjon av disse). Det er risiko for at alternativene til et generelt reklameforbud kan medføre omgåelser og mer krevende oppfølging.

Oslo kommune er positiv til at brudd på det foreslåtte reklameforbudet skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr. Det er da viktig at bestemmelsen gir minst mulig rom for fortolkning. Forslaget innebærer at kommunene fører tilsyn med reklame i forbindelse med lokale stedlige tilsyn, mens DSA skal følge opp reklame i sosiale medier og riksdekkende medier. Det er behov for en tydelig grenseoppgang, da en enkeltvirksomhet eller virksomhetskjede kan tenkes å reklamere andre steder enn i tilknytning til sine lokaler, på egne hjemmesider, lokale medier mv. Det foreslås derfor at kommunenes tilsynsansvar med reklameforbudet begrenses til når reklame er fysisk knyttet til bestemte virksomhetsadresser eller lokasjoner.

Om tilsynsavgift

Oslo kommune støtter ikke intensjonen med forslaget i strålevernforskriften § 60 fjerde ledd om å innføre en årlig tilsynsavgift som kommunen kan kreve fra solarievirksomheter. En tilsynsavgift vil kunne bidra til å synliggjøre forventninger til kompetanse og til at kommunene prioriterer å gjennomføre tilsyn. Det vil også kunne bidra til større oppmerksomhet blant solarieeiere som trolig i større grad vil forvente tilsyn. Imidlertid er det flere problemstillinger knyttet til at kommunene selv kan velge å kreve tilsynsavgift. For det første vil det kunne gi ulik praksis mellom kommuner. Volumet av solarier er lavt og nedadgående, og for mange kommuner vil ikke inntekt fra tilsynsavgift utgjøre et beløp av særlig betydning for ressursene til å føre tilsyn. Pr. 1. juni 2025 er det i Oslo registrert 35 solstudioer i DSAs database over meldte solstudioer, og antallet solstudioer er tilnærmet halvert siste 3 år. For Oslo utføres det regelmessig tilsyn med solarier uavhengig av en tilsynsavgift. I høringsnotatet er det stipulert en årlig tilsynsavgift på 3846 kr, som skal reflektere de kostnadene det medfører å gjennomføre tilsyn med en solarievirksomhet hvert tredje år, samt ev. uplanlagte tilsyn. Tilsynsavgiften bør beregnes utfra at tilsyn som hovedregel utføres av to personer, og det bør vurderes en differensiering i forhold til antallet strålekilder. Administrasjonskostnader bør også medberegnes. Det er i dag ingen andre tilsynsobjekter innen miljørettet helsevern som kreves for tilsynsavgift.

Tilsynsavgift for solarier kan medføre at solarietilsyn blir prioritert foran tilsyn med andre objekter som er vurdert med en høyere risiko. Fagnettverk for miljørettet helsevern i Oslo opererer med en tilsynsfrekvens hvert 5.-7. år for solarier, basert på nettverkets risikovurdering av tilsynsobjekter. De foreslåtte endringene med anbefaling om tilsyn hvert tredje år, samt uplanlagt tilsyn medfører en skjerping av kravene til kommunene om tilsyn. Oslo kommune mener at dette tilsynet som er delegert fra DSA til kommunene, bør finansieres av staten fremfor en tilsynsavgift. Dersom det innføres en tilsynsavgift mener Oslo kommune at det er mest hensiktsmessig at DSA eller annet sentralt organ står for innkrevingen av tilsynsavgiften. Det er også DSA som behandler meldinger og vedlikeholder samlet oversikt over solarievirksomheter i henhold til meldeplikten. At enkelte solariekjeder har virksomhet i mange kommuner kan også være et argument.

Midlene fra tilsynsavgiften bør føres tilbake til kommunene, eller eventuelt benyttes til tiltak for å øke tilsynskompetansen i kommunene ved eventuell sentral innkreving.

Om innstramming i reglene om alderskontrollsystem

Oslo kommune støtter forslag om endring av strålevernloven § 19 om retting og stansing, og strålevernforskriften § 37 om alderskontroll gjennom betjeningskrav og kompetanse. Oslo kommune mener det skal være krav om betjening ved alle solstudioer. Det er også andre grunner enn alderskontroll som taler for et betjeningskrav ved solarier, som krav til kundeinformasjon, hygieniske

forhold og forebygging av uønskede hendelser og krenkende adferd. Betjeningskrav vil også lette tilsynet med solarievirksomheter. Selv om solarievirksomhet er betjent vil ikke det sikre at personer under 18 år ikke gis tilgang til solariet, og det vil være vanskelig å avdekke slik svikt i rutinene uten organiserte stikkprøver. Planlagte tilsyn gjennomføres vanligvis som systemrevisjon. Vi foreslår at det vurderes å stille krav om både betjening og eID for aldersverifisering. Med eID vil det også kunne sikres dokumentasjon gjennom signering på at informasjon til kunde om risikofaktorer er mottatt og lest før betaling skjer.

Bestemmelsen om stansing kan ha en viktig preventiv effekt og vil være et egnet virkemiddel ved alvorlige og gjentatte brudd på alderskontrollen, og spesielt der det ikke er et system for alderskontroll. Oslo kommune mener imidlertid at overtredelsesgebyr vil være bedre egnet som virkemiddel i de fleste situasjoner med brudd på bestemmelsen om alderskontroll. Slik forslaget til endring i § 19 i strålevernloven er formulert fremkommer det ikke at kommunene har myndighet til å stanse virksomheten. Det bør komme tydelig frem i samme bestemmelse.

Om det i strålevernforskriften ikke blir stilt krav om betjening, må det bestemmes ett system og sikkerhetsnivå for alderskontroll som solarier er forpliktet til å benytte, slik at det blir enkelt for tilsynsmyndigheten å vurdere at systemet for alderskontroll er tilfredsstillende. Alder må da også verifiseres med eID for hvert besøk.

Om innstramminger i reglene om informasjon til kunde

Oslo kommune støtter forslag om endring av strålevernforskriften § 38 annet ledd om krav til informasjon til kunde om risikofaktorer ved solariebruk før betaling skjer.

Det foreslås at kunde må signere ved hjelp av eID for å bekrefte at informasjonen er mottatt og lest før betaling skjer med samtidig aldersverifisering, uavhengig av om solariet er betjent eller ikke.

Vennlig hilsen

Svein Lyngroth
kommunaldirektør

Heidi Engelund
seksjonssjef